

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/789/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

368/2014. (XII. 18.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2013. november 7-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2014. december 18-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos vele szemben 2013. október 22-én a Budapest Rendőrkapitányság által foganatosított intézkedés miatt terjesztett elő, a Testület panaszirodáján 2013. november 7-én panaszt.

A panaszos előadta, hogy 2013. október 22-én, a piacon volt, majd dél körül ért haza és elkezdett ebédet készíteni. A szobában kolbászt evett, és megfedkezett a gázra rakott ételre, egyszer csak égett szagot érzett. A füst miatt kinyitotta az ablakokat, a gázt (a csapot is) elzárta, majd leült a heverőre és várta, hogy kiszellőzzön a lakás. Bizonyos idő eltelte után robajt hallott, az előszobába lépve egy tűzoltót látott teljes felszerelésben, aki berúgta az ajtót. A panaszos nem tudta, hogy ki hívta ki a tűzoltót. A tűzoltó benézett csak, de el is mentek. Néhány pillanattal később, a panaszos még be se tudta csukni az ajtót, jött három rendőr és minden előzetes közlés nélkül kirángatták a panaszost a folyósóra (két férfi), hátracsavarták a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

kezét és egy alacsony rendőrő pedig hátrabilincselte a panaszos kezét. A panaszos nem állt ellen. A rendőr nem mondtak semmit, csak rögtön bilincselték. A panaszos pólóban, rövidgatyában és papucsban voltak. A panaszos nem emlékszik, hogy mondtak volna neki bármit. A rendőrök lerángatták a második emeletről a földszintre, ott volt a mentő. Beültették a mentőbe, az orvos vagy ápoló kérdezte tőle, hogy milyen nap van, meg az adatait. A mentőben a panaszos kérésére levették a bilincset. Nem voltak a panaszosnál iratok, nem hagyták, hogy bármit magához vegyen. A panaszos meg se szólalhatott. A mentő bevitte a Péterfy utcai kórházba, a földszinten látták el. Ott megnézték a panaszos egészségügyi állapotát, a vércukra 25-ös volt, a vérnyomása is nagyon magas volt. (Ez már kóma közeli állapot) A panaszos infúziót kapott. A panaszos este mehetett el a kórházból, fél kilenc körüli időben engedték haza. Ott adtak neki nadrágot, és inget, hogy haza tudjon menni. Csütörtökön derült ki, hogy a bilincselésnél eltörték az ujját. Már kedden is mondta a kórházban, hogy nagyon fáj a keze. Ekkor az orvos mondta neki, hogy meg kell majd röntgenezni. Az Sztk.-ban derült ki, hogy eltört a keze. (Erről csatolta az ambuláns lap másolatát.) A kórházban nem kapott papírt. A panaszos véleménye szerint a bilincselés közben tört el a keze, a nagyobb darab, bal oldalán álló rendőr törhette el.

A panaszost azóta sem keresték a rendőrök. Nem tud arról, hogy bármilyen eljárás indult volna vele szemben.

A panaszost a rendőrkapitányságról elküldték, hogy ott nem tehet feljelentést, mert elfogultság merülne fel és ezért a Testülethez küldték onnan. A panaszos a Katonai Főügyészségen akart először feljelentést tenni, de elköltöztek, ezért ment a Rendőrkapitányságra, és onnan elküldték a Testülethez.

2) A panaszos csatolt egy nyilatkozatot, amelyben hozzájárul és kéri, hogy a Testület részére bocsássák rendelkezésre a 2013. november 7-én történt rendőri intézkedéssel összefüggő orvosi dokumentációkat. A Testület már itt megjegyzi, hogy a nyilatkozat helytelen dátumot tartalmaz.

3) A panaszos csatolt egy 2013. október 24-én kelt ambuláns lapot, ami a panaszos bal kezének, IV. ujjának alapperc törését tanúsítja.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az ügyben illetékes rendőrkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) Z. D. r. őrmester 2013. október 22-én, az intézkedésről kelt rendőri jelentésben úgy nyilatkozott, hogy a helyszínre kiérve fogadta őt a tűzoltóság parancsnoka, aki közölte, hogy a panaszos lakásából fekete füst szivárog ki. Elmondta, hogy a szomszédok állítása szerint már többször előfordult, hogy a panaszos ittas állapotban volt és odaégetett valamit. Ezt követően a helyszínre érkezett P. V. r. törzsőrmester és F. B. r. őrmester. A tűzoltóparancsnokkal megvizsgálták a panaszos lakását, aki nem akart kimenni a lakásból, az ajtóban állt. Miután kikísérték a panaszost, kapálózni kezdett agresszívvá vált, majd az intézkedő rendőrök megbilincselték. A mentőkhöz történő lekísérést követően a panaszos megnyugodott, a bilincset eltávolították. A panaszost tájékoztatták panasztételi lehetőségeiről. A mentős tiszt közölte, hogy a pánik és a füstmérgezés miatt válhatott zavarttá a panaszos. Sérülést ekkor

nem tapasztaltak a panaszoson, akit füstmérgezés gyanújával kórházba szállítottak. A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszossal szembeni intézkedés jogszerű, szakszerű, és indokolt volt.

2) A Testület megkeresésére S. M. r. őrmester P. V. r. törzsőrmester és F. B. r. őrmester és Z. D. r. őrmester jelentést tett a panaszos által sérelmezett intézkedésről. A jelentésben előadták, hogy lakástűz keletkezett és a tűzoltóság kérte a rendőrség segítségét. Az ajtóban tartózkodott a panaszos, aki többszöri felszólításra sem volt hajlandó onnan kijönni, még csak meg se mozdult, sőt többször fennhangon közölte, hogy ő nem fog a házból kimenni. Az intézkedő rendőrök felhívták a panaszos figyelmét, hogy ez esetben testi kényszert fognak alkalmazni. Mivel erre sem reagált a panaszos és viselkedése egyre agresszívebb lett az intézkedő rendőrök megbilincseltek. Ezt követően a mentőhöz kísérték a panaszost, ahol ellátták és közölték, hogy kórházba szállítják, füstmérgezés végett. Ekkor a panaszos magatartása már együttműködő volt ezért a bilincselés oka megszűnt, azt a rendőrök levették a panaszosról. A tűzoltók eközben bejutottak a lakásba és megállapították, hogy a panaszos feltehetően odaégette az ebédjét.

A Testület kérdéseire az intézkedő rendőrök előadták, hogy az intézkedés oka az volt, hogy bejelentés érkezett lakástűzről, és a helyszínre érve tapasztalták, hogy a bejelentés valós, füst szivárog a házból. Az intézkedő rendőr tudomása szerint a Tűzoltóság kérte közreműködésüket. Az intézkedés célja így a veszélyhelyzet megakadályozása, személyek életének-testi épségének megóvása valamint értékmentés volt.

A Testület kérdésére úgy nyilatkoztak az intézkedő rendőrök, hogy azért nem került sor feljelentésre, mert nem követett el se szabálysértést, se bűncselekményt, a panaszos figyelmét felhívták, hogy ne akadályozza a jogszerű intézkedést és ennek végül többszöri felszólításra eleget is tett.

A rendőrök adatgyűjtése során több lakó azt mondta, hogy a panaszos gyakran ittas állapotban van és korábban előfordult, hogy odaégetett valamit.

Az intézkedő rendőrök úgy nyilatkoznak, hogy az intézkedés tényét és célját többször is közölték, de a panaszos azt nem volt hajlandó megérteni. Mindezt a helyszínen lévő tűzoltók is hallották. Az intézkedő rendőrök közölték nevüket és jelvéyszámukat, valamint panasztételi lehetőségeiről is tájékoztatták a panaszost, aki azt mondta, hogy nem kíván panasszal élni.

Az intézkedő rendőröknek elmondásuk szerint nem volt idejük biztosítani időt arra, hogy a panaszos felöltözzön, mivel biztosítani kellett azt, hogy a tűzoltók bemehessenek a lakásba. Később a mentőben a panaszos nem említette, hogy bármit is magához venne a lakásából. Mivel iratait nem tudta az intézkedéskor magához venni, a mentősök pedig nem engedték felkelni a panaszost a rendőrök a nyilvántartásból kérték le a panaszos adatait.

A kórházba szállítást a mentősök füstmérgezéssel indokolták. A panaszoson semmilyen sérülés nem látszott, semmiét nem fájlalta A mentős tiszt többször is kérdezte, hogy fáj-e valamije, valamint meg is vizsgálta a panaszost.

A testi kényszer azért került alkalmazásra, hogy a panaszost eltávolíthassák az ajtóból, és a tűzoltók be tudjanak menni a lakásba. A testi kényszer annyiban merült ki, hogy a panaszos mindkét felkarját megfogták, és így vezették ki az ajtóból. Mivel a fentiek után sem volt

közreműködő a panaszos bilincset kellett alkalmazni, amit hátra helyzetbe hajtottak végre, mivel az adott szituációban csak erre volt lehetőség. A bilincselésre csak addig volt szükség, amíg a panaszos ellenállt, ez mindösszesen 5 perc volt, 14:35 perctől 14:40 percig. Ezt követően a bilincselés oka megszűnt, ezért azt eltávolították. A panaszos ezután együttműködő magatartást tanúsított.

III.

1) A Testület 2013. november 18-án megkereséssel fordult az Országos Bírói Hivatalhoz, akik arról tájékoztatták a Testületet, hogy a panaszos az általuk vezetett gondnokoltak nyilvántartásában 2013. november 22-én nem szerepel.

2) A Testület 2013. november 13-án megkereséssel fordult az Országos Mentőszolgálathoz (a továbbiakban: OMSZ), a panaszos által sérelmezett intézkedés körülményeinek feltárása végett.

a) Az OMSZ csatolta a mentési dokumentációs lapot, amely szerint a panaszos a lakásból kijönni nem akart, agresszív volt. Ruházata erőteljesen füst szagú volt. Térben és időben orientált volt, a kérdésekre azonban nem adott választ. Ezután az olvasható a dokumentációs lapon, hogy együttműködő volt a mentősökkel.

b) Az OMSZ csatolta B. L. mentős nyilatkozatát az eseményekről, ami szerint eset kocsival érkeztek a helyszínre, amikor odaértek a panaszos megbilincselve ült egy buszmegállóban. Ezt követően a panaszost a mentőbe segítették. Ekkor a rendőrök levették a bilincset a panaszosról. B. L. emlékezete szerint az évszakhoz képest enyhe idő volt aznap, a panaszos rövidnadrágban, pólóban és papucsban volt.

3) A Testület 2013. november 13-án megkereséssel fordult Péterfy Sándor Utcai Kórház Rendelőintézet és Baleseti Központozhoz, a panaszos sérülésével kapcsolatos információk beszerzése végett, azonban 2013. november 20-án, telefonon közölték, hogy a csatolt hozzájáruló nyilatkozat téves dátumot tartalmaz, illetve hiányzik belőle az orvosi titoktartás alóli felmentés. A Testület ugyanezen a napon kelt levelében felhívta a panaszost a megfelelő nyilatkozat becsatolására, azonban ezt a panaszos nem tette meg.

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos, Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) és a 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz illetve az abból levezetett testi integritáshoz valamint a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz alapvető jogát, az alábbiak szerint.

1) A Testület először a rendőrök intézkedési kötelezettségét vizsgálta és az alábbi megállapításokra jutott.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

Az Rtv. 37. § a) és b) pontjai alapján a rendőr az önveszélyes állapot vagy a személyeket, illetőleg az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet megszüntetése érdekében

- a) megteszi a veszélyhelyzet elhárításához, megszüntetéséhez haladéktalanul szükséges, a feladatkörébe tartozó intézkedéseket;
- b) intézkedik az önmagát vagy más veszélyeztető állapotban lévő személy orvosi vizsgálatára, és közreműködik az egészségügyi intézetbe történő szállításában;

A Szolgálati Szabályzat 13. § (2) bekezdése szerint katasztrófa helyszínén a rendőr az elhárításra jogosult hatóságok és szervek megérkezéséig intézkedik

- a) a közbiztonság és az adott helyzetben elvárható rend fenntartására, valamint ennek helyreállítására,
- b) a helyszín, valamint a helyszínre érkező különböző mentőegységek zavartalan munkájának biztosítására, továbbá
- c) közreműködik a forgalom lezárásában és elterelésében, valamint az élet- és vagyonmentésben.

A rendőri jelentések, a mentőorvosi beszámoló és a panaszosi előadás is megegyezik abban, hogy a panaszos lakásában olyan mértékű füst keletkezett, ami tűzoltói beavatkozást tett szükségessé. A rendőrségi iratok alapján a tűzoltóság kérte a rendőri beavatkozást. Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint olyan közbiztonságot veszélyeztető események zajlottak, a panaszos lakásában, amelyek szükségessé tették a rendőri intézkedést az Rtv. 13. § alapján.

Mindezek alapján a vonatkozó jogszabályok és a megismert körülmények alapján, az Rtv. 13. §-a értelmében intézkedési kötelezettség keletkezett.

2) A panaszos sérelmezte a rendőri intézkedés során alkalmazott testi kényszert, bilincshasználatot.

A panaszos, a panaszbejelentéséről felvett jegyzőkönyvben, úgy nyilatkozott, hogy „jött három rendőr és minden előzetes közlés nélkül kirángatták a panaszost a folyósóra (két férfi), hátracsavarták a kezét és egy alacsony rendőrnő pedig hátrabilincselte a panaszos kezét. A panaszos nem állt ellen. A rendőr nem mondtak semmit, csak rögtön bilincseltek.”

A rendőrségi iratokból az állapítható meg, hogy a panaszos az intézkedéskor az ajtóban állt, figyelmeztetés ellenére sem tett eleget az intézkedő rendőrök kérésének. Ezt követően az intézkedés sikere érdekében testi kényszert alkalmaztak, majd az agresszívabbá váló panaszost megbilincseltek. Ezután 5 perccel később, amikor a panaszos nyugodtabb állapotba került levették a bilincset és átadták a mentőknek.

A mentők által a Testület rendelkezésére bocsátott iratokból az derült ki, hogy a panaszos nem akart kijönni a lakásból, agresszív volt, majd a mentőben nyugodtabb lett és a rendőrök le vették ekkor a bilincset róla.

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának általános szabályaként az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Az Rtv. 61. § (1) bekezdése előírja, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet — ha az eset körülményei lehetővé teszik — előzetesen figyelmeztetni kell.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. A (3) bekezdés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

Az Rtv. 47. §-a alapján a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat 40. §-a az Rtv. rendelkezéseit az alábbiakkal egészíti ki. A hivatkozott jogszabályhely (1) bekezdése szerint a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfelfejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A (2) bekezdés szerint a testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat. A rendőr a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat.

Az Rtv. 48. §-a úgy rendelkezik, hogy a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A fentieket Szolgálati Szabályzat 41. §-a tovább finomítja:

41. § (1) „Bilincset alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt,

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdése szerint az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

- a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,
- b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,
- c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrré, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

A Testület észlelte az ellentmondást a rendőri előadásban, miszerint a Testület egyik kérdésére azt a választ adták az intézkedő rendőrök, hogy azért nem került sor feljelentésre, mert nem követett el se szabálysértést, se bűncselekményt, a panaszos figyelmét felhívták, hogy ne akadályozza a jogszerű intézkedést és ennek végül többszöri felszólításra eleget is tett. Ez a kijelentés nyilvánvalóan ellentétben áll a többi kérdésre adott válasszal, illetve az intézkedéssel kapcsolatban keletkezett egyéb dokumentumokkal, amelyekben a bilincshasználat okát a panaszos ellenszegülésében jelölték meg.

A Testület ezzel az ellentmondással kapcsolatban figyelembe vette, hogy a fentebb idézett válaszadás több mint egy hónappal a sérelmezett intézkedést követően adták az intézkedő rendőrök, és az emlékezet nyilvánvalóan homályosul ennyi idő elteltével.

A Testület értékelte továbbá, hogy az összes többi kérdésre adott válasz, az ügyben keletkezett összes irat (még a mentőorvosi beszámoló is), az intézkedés során megjelölte a panaszos ellenállását, agresszivitását, valamint a körülményeket kiértékelve (veszélyes helyzet a füst végett, a panaszos egészségi állapota, pánik a füstmérgezésből kifolyólag) életszerűnek fogadható el a panaszos olyan esetleges agresszív reakciója, amelyet ijedtsége okozhatott, - és nem olyan tudatos cselekvése, ami feljelentésre adott volna okot - de a rendőröknek reagálniuk kellett rá, hogy a tűzoltóság kezelhesse a kialakult veszélyhelyzetet.

A fentiek alapján a Testület elfogadta a rendőrség álláspontját, az iratokban található ellentmondással együtt, miszerint felszólítást követően a panaszos ellenállt az intézkedésnek, ezért volt szükség előbb a testi kényszer, majd a bilincs alkalmazására.

A panaszos álláspontja szerint ugyanakkor - aminek valóságtartalmát szintén nem kérdőjelezi meg a Testület - jött három rendőr és minden előzetes közlés nélkül kirángatták a panaszost a folyósóra (két férfi), hátracsavarták a kezét és egy alacsony rendőrnő pedig hátrabilincselte a panaszos kezét. A panaszos nem állt ellen. A rendőr nem mondtak semmit, csak rögtön bilincseltek.

A Testület a rendelkezésre álló iratok alapján, arra a következtetésre jutott, hogy feloldhatatlan ellentét feszül a panaszosi és a rendőri álláspont között atekintetben, hogy megvalósult-e, és ha igen milyen mértékű ellenállás történt a panaszos részéről az intézkedő rendőrökkel szemben. A rendelkezésre álló iratokból a Testület nem tudta pontosan rekonstruálni a történeti tényállást, ezért úgy foglalt állást, hogy nem megállapítható, hogy a testi kényszer és bilincs alkalmazása jogalap hiányában történt volna, mint ahogy az sem megállapítható, hogy a testi kényszer illetve a bilincs alkalmazása megsértette volna az Rtv. 15. §-ban foglalt arányosság követelményét. Mindezek alapján a panaszos személyi szabadsághoz való jogának sérelme nem megállapítható.

3) A panaszos sérelmezte, hogy álláspontja szerint az intézkedésből kifolyólag testi sérülés érte. A felhatalmazáson túli fizikai erőszakra vonatkozó kifogás kapcsán az alábbiakat állapította meg a Testület.

Töretlen gyakorlatának megfelelően a Testület eljárását kizárólag a panaszost esetlegesen ért alapjogsérelem feltárására folytatta le – a hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezések értelmében álláspontját anélkül alakította ki, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök büntetőjogi felelősségét vizsgálta volna.

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható. A (4) bekezdés továbbá előírja, hogy a rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A rendőr az ilyen magatartás tanúsítójával szemben, annak megakadályozása érdekében, a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, személyére tekintet nélkül köteles intézkedni.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A (2) bekezdés pedig rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) töretlen gyakorlata szerint (lásd például: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrizetébe kerül és rajta ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a

Bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét (ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének megállapításával). A bántalmazás gyanúját felvető ügyekben a Testület ugyanezt a megközelítést alkalmazza.

A Testület vizsgálata kapcsán utal arra, hogy az Rtv. szerint rendelkezésére álló bizonyítási eszközök köre meglehetősen szűk, az ügyészség rendelkezésére álló eszközök – szembesítés, rendőrök kihallgatása stb. – legtöbbjét nem veheti igénybe. A tényállás felderítése során ezért a panaszos és a rendőrség nyilatkozatára támaszkodhatott. A panaszos nyilatkozatában ugyan hozzájárult ahhoz, hogy a Testület kikérje a sérüléseivel kapcsolatos orvosi iratokat, azonban azon rossz dátum szerepelt, így új nyilatkozatot kellett volna tenni a panaszosnak, ezt azonban nem tette meg, így a Testület nem jutott a sérülést igazoló iratok birtokába.

Megjegyzendő továbbá, hogy mivel a sérülésről készült orvosi iratokat a Testület nem tudta beszerezni, az sem megállapítható, hogy a kérdéses sérülés az intézkedéssel összefüggésben, azonos időben keletkezett-e. A panaszos csatolt egy ambuláns lapot, ami két nappal a sérelmezett intézkedést követően kelt, azonban ezzel kapcsolatban figyelembe vette a Testület, hogy az intézkedést követően a helyszínen tartózkodó mentőorvosok nem észleltek ilyen sérülést és ezután a kórházban sem állapították meg a sérülést, ami nem teszi teljes bizonyossággal megállapíthatóvá az ok-okozati viszonyt a sérülés és az intézkedés között.

A fentiekből kifolyólag, a Testület eltekintett a fentebb idézett Emberi Jogok Európai Bírósága által kialakított gyakorlat alkalmazásától, mivel annak szükséges feltétele egy az intézkedés során keletkezett sérülés léte. Jelen ügyben azonban magának a sérülésnek az időpontja és eredete sem tisztázott, így az ok-okozati viszony teljes bizonyossággal nem megállapítható a sérülés és a két nappal korábbi rendőri intézkedés között.

A Testület végül megjegyzi, hogy mivel nem tudta megállapítani, hogy megvalósult-e és ha igen milyen mértékű ellenállás a panaszos részéről, úgy azt sem tudja megállapítani, hogy milyen erejű kényszert kellett esetleg alkalmazniuk az intézkedő rendőröknek, ugyanis bizonyos erejű ellenállás esetén még a szükségesség, arányosság elvét betartó rendőr is okozhat sérülést jogszerű intézkedése alatt.

Mindezek alapján a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogának megsértése ebben a kontextusban nem megállapítható.

4) A panaszos sérelmezte, hogy nem vehette magához használati tárgyait, nem öltöztetett fel mielőtt kivezették a házból.

A panaszos elmondása szerint nem hagyták, hogy bármit magához vegyen.

A Testület megkeresésére adott rendőrségi válasz szerint nem volt idő a körülményekből kifolyólag biztosítani azt, hogy a panaszos felöltözzön, azonnal intézkedni kellett, hogy a tűzoltók be tudjanak menni. A füst erőssége miatt életveszélyes lett volna a lakásba bemenni és ott felöltözni. Később a mentőben a mentősök nem engedték felkelni a panaszost, be kellett vinni a kórházba. Ekkor a panaszos nem fogalmazott meg olyan kérést, hogy felmenne a lakásba, illetve magához venne valamit.

A rendőrök magatartásával kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

Mindezek alapján az Rtv. 2.§ (1) bekezdése szerint segítségnyújtási kötelezettsége keretében köteles a rendőr megadni a segítséget - jelen esetben, amennyiben lehetséges a használati tárgyainak magához vételét – a rászorulóknak. Mivel azonban a panaszos lakásában vélhetően tűz ütött ki, a veszélyhelyzet folytán nem volt elvárható az intézkedő rendőröktől, hogy biztosítsák a panaszos esetleges ilyen irányú kérését. Mindezeket túl, a panaszos és rendőrség álláspontja ellentétes atekintetben, hogy volt-e ilyen irányú igény-kérés a panaszos részéről.

Tekintettel a kialakult veszélyhelyzetre, valamint arra, hogy a panaszos állítása és a rendőri iratok egymásnak ellentmondanak, és ezen ellentmondásokat további bizonyítási eszköz hiányában a Testület feloldani nem tudta, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme nem megállapítható.

5) A panaszos sérelmezte, hogy 2013. október 29-én, amikor elment a III. Kerületi Rendőrkapitányságra azt a tájékoztatást adták neki szóban, hogy ott nem lehet panaszt tenni elfoglaltság miatt.

A Testület megkeresésére a rendőrség azt a választ adta, hogy ők nem tudnak arról, hogy a panaszos megkereste a rendőrséget, erre vonatkozó dokumentációt nem csatoltak.

A Testület a fentiekből kifolyólag nem tudta rekonstruálni a történeti tényállást atekintetben, hogy történt-e tájékoztatás a panaszos részére, és ha történt ilyen az milyen tartalommal hangzott el.

Mindezek alapján a Testület a tényállás tisztázatlansága miatt úgy foglalt állást, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme a tájékoztatás kapcsán nem megállapítható.

V.

A vonatkozó jogszabályok és a megismert körülmények alapján, az Rtv. 13. §-a értelmében intézkedési kötelezettség keletkezett. A Testület a rendelkezésre álló iratok alapján, arra a következtetésre jutott, hogy feloldhatatlan ellentét feszül a panaszosi és a rendőri álláspont között atekintetben, hogy megvalósult-e, és ha igen milyen mértékű ellenállás történt a panaszos részéről az intézkedő rendőrökkel szemben. A rendelkezésre álló iratokból a Testület nem tudta pontosan rekonstruálni a történeti tényállást, ezért úgy foglalt állást, hogy nem megállapítható, hogy a testi kényszer és bilincs alkalmazása jogalap hiányában történt volna, mint ahogy az sem megállapítható, hogy a testi kényszer illetve a bilincs alkalmazása megsértette volna az Rtv. 15. §-ban foglalt arányosság követelményét. Mindezek alapján a

panaszos személyi szabadsághoz való jogának sérelme nem megállapítható. A Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogának megsértése nem megállapítható. Tekintettel a kialakult veszélyhelyzetre, valamint arra, hogy a panaszos állítása és a rendőri iratok egymásnak ellentmondanak, és ezen ellentmondásokat további bizonyítási eszköz hiányában a Testület feloldani nem tudta, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem megállapítható. A Testület a tényállás tisztázatlansága miatt úgy foglalt állást, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme a tájékoztatás kapcsán nem megállapítható.

Mindezekre tekintettel a Testület állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki, és az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2014. december 18.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET